

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
The Administration of Child Development Center According to the Iddhipada
of Administrators that Affect the National Standards for Early Childhood
Care under the Local Government Organization Nonthaburi Province

ชนะชัย วงศ์ชินนท์*
พระมหาอรรงค์ ฐิตปัญโญ (สมาธิ), ดร.**
ดร.สุวิทย์ ภาณุจรรย์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี จำนวน 97 แห่งผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู/ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการ

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail. Pohchaepohchae@gmail.com โทร. 081-483-2023

** อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail. rongsamathi@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์, อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Email: suwitmbu@hotmail.com

ตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการวางแผนตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม และด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม

2) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพของเด็ก ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

3) การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการวางแผนตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม และด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 60.60 สามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.906 + 0.441(X_4) + 0.272(X_1) + 0.183(X_3) + 0.133(X_2) \quad (R^2 = 0.606)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.484(X_4) + 0.330(X_1) + 0.206(X_3) + 0.186(X_2) \quad (R^2 = 0.606)$$

คำสำคัญ: การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, หลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร, มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the administration of child development centers according to the iddhipadadhamma of administrator under the local government organization Nonthaburi Province; 2) to study the national standards for early childhood care under the local government organization nonthaburi province; and 3) To study the administration of child development centers according to the iddhipada dhamma of administrator affecting the national standards for early childhood care under the local government organization nonthaburi province. The samples consisted of 291 people administrators and teachers/caregivers provide care. The instrument for collecting data was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis (stepwise method).

The research results were as follows:

1) The administration of child development centers according to the iddhipada dhamma of administrator under the local government organization Nonthaburi Province as a whole was at a high level ranking by the mean scores from high to low : the inspection according to the principle of power, In terms of planning according to the principles of moral powe, in compliance with the principles of moral power, and in terms of improvements according to the principles Iddhipada of the administrators.

2) The standards of the National Early Childhood Development Center Under the local government organization, Nonthaburi Province as a whole was at a high level ranking by the mean scores from high to low: the quality of early childhood, the management of early childhood development centers, and teachers/caregivers Provide care and provide educational and play experiences for early childhood development.

3) The administration of the Child Development Center according to the principles Iddhipada of the administrators in terms of improvements according to the principles Iddhipada of the administrators, In terms of planning according to the principles of moral power, the inspection according to the principle of power, in compliance with the principles of moral power. Affecting the standards of the National Early Childhood Development Center in overall was statistical significance at 0.05 level. It could concurrently predicted at 60.6%. It can be written in the form of a regression analysis equation as follows:

Raw score equation

$$\hat{Y} = 0.906 + 0.441(X_4) + 0.272(X_1) + 0.183(X_3) + 0.133(X_2) \quad (R^2 = 0.606)$$

Standard score equation

$$\hat{Zy} = 0.484(X_4) + 0.330(X_1) + 0.206(X_3) + 0.186(X_2) \quad (R^2 = 0.606)$$

Keyword: Administration of Child Development Center, Iddhipada of Administrators, National Standards for Early Childhood Care

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวที่ว่าเด็กใน

วันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ จึงเป็นหลักประกันการมีอนาคตที่มีคุณภาพของประชากรในประเทศ ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้หลายมาตรา มาตรา 54 กำหนดว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสองกำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย และมาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้นภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงสถาบันครอบครัวที่เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการดูแลเด็กเล็ก จะต้องให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัย อย่างจริงจัง เพื่อวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เข้มแข็งยั่งยืนในอนาคตต่อไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและผู้ด้อยโอกาส ตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตามทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 1) ในปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการถ่ายโอนให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอยู่ภายใต้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 และมาตรา 18 แต่ก็ยังมีความแตกต่างที่หลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจ การดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการ และตอบสนองความต้องการของชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย 2 – 5 ขวบ ได้อย่างทั่วถึง เพื่อเป็น

ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ตามอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของรัฐบาล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 1-2)

ปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดา มารดาและผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสดูแลกับกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาที่เร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเลียดความเข้าใจใต้นั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562, หน้า 3)

การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ยังพบปัญหาในการบริหารจัดการในหลายด้าน อาทิเช่น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอน (จุฑารัตน์ ยะตะนัง, 2557, หน้า 79-80) และจากการรายงานการตรวจสอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2560) พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่ การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ได้รายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ให้ความสำคัญกับการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร ไม่ได้กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และขาดความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน ด้านอาคารสถานที่ยังมีการแบ่งสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม และยังไม่มีการป้องกันความปลอดภัยเท่าที่ควร ขาดการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการประกอบวิชาชีพ เป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในการประกอบวิชาชีพ โดยกำหนดกรอบอัตรากำลังบุคลากร หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาบุคลากรให้มีความชัดเจน สรรหาบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การจัดการศึกษาให้เพียงพอต่อการดำเนินงานตามภารกิจ ด้านการศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (วิมลวรรณศิริ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง พรหมมูล, 2561)

ในปัจจุบันบิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้นำบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ปกครองย่อมมีความคาดหวังต่อการเข้ารับบริการจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งด้านการส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตให้เป็นไปตามวัย มีความปลอดภัย มีการปรับตัวเข้าหาสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ

ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับเด็ก ซึ่งในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัย ได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียด วิธีการ และขั้นตอนในการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงงานวิจัย เป็นการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร ข้อมูล สถิติ วิทยานิพนธ์ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำและดำเนินการสร้างเครื่องมือ ปรีกษา แล้วเสนอโครงงานต่อคณะศึกษาศาสตร์เพื่อขออนุมัติเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try-out) จำนวน 30 ฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำมาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำร่างผลการวิจัย เพื่อนำเสนอคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมเสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อคณะศึกษาศาสตร์เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ และการขอจบการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี จำนวน 122 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี จำนวน 97 แห่ง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ผู้ให้ข้อมูลจำแนกเป็น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 97 คน และครู/ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 194 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 291 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์

สร้างเครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90-95)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 90-95)

เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยผ่านประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม จำนวน 291 ฉบับ และส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถดำเนินการได้ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่การคมนาคมไม่สะดวก ผู้วิจัยใช้การจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน พร้อมแนบซองเปล่าและปิดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยตรงทางไปรษณีย์

3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) แล้วแปลความหมายตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 103)

3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยแปลความหมายตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 103)

4) ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regresstion Analysis) ซึ่งก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ เพื่อทดสอบว่าตัวแปรต้น (Independent Variables) จะไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง เพื่อป้องกันความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) (เฉลิมศรี อรรถกุล, 2558, หน้า 206)

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 84.90 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 อายุมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และน้อยที่สุด มีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ระดับการศึกษามากที่สุด คือ ปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็น ร้อยละ 73.50 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 และน้อยที่สุด ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตำแหน่งหน้าที่เป็นครู/ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 และเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง มากที่สุด คือ 6-10 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมา คือ 1-5 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 และน้อยที่สุด 16 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

1) ด้านการวางแผนตามหลักอิทธิบาทธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารได้จัดทำแผนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารได้ดำเนินการติดตามการจัดทำแผนเพื่อทราบปัญหา และดำเนินการแก้ไข และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของกิจกรรมโครงการ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามแผนงาน กิจกรรม โครงการ ภายในระยะเวลาที่กำหนด และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามแผนงาน กิจกรรม โครงการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้

3) ด้านการตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาแผนงานโครงการกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการตรวจสอบเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ โดยให้มีคณะกรรมการประเมินผลโครงการ กิจกรรม และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีการตรวจสอบความถูกต้องและความคืบหน้าของงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ ไม่ย่อท้อ ต่ออุปสรรคและความยากลำบาก

4) ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารได้นำผลการดำเนินงานตามโครงการกิจกรรม ในปีที่ผ่านมา มาใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารงานในครั้งต่อไป และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

1) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ รองลงมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวที่เพียงพอกับการใช้งานของเด็ก และมีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย มีมุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน ที่เป็นสัดส่วนและเพียงพอ

2) ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กได้ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ

และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองที่ดี รักครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ รองลงมา ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับผู้ใหญ่ และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก โดยปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เพื่อให้เด็กมีทักษะการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การฟัง การพูด การถาม การตอบ การวาด และการเขียน

3) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่จัดอยู่ในอันดับแรก ได้แก่ เด็กมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ สามารถสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ได้สมวัย รองลงมา ได้แก่ เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และการใช้กล้ามเนื้อเล็ก การทรงตัว และการประสานงานระหว่างตากับมือเหมาะสมตามวัย และข้อที่จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย ได้แก่ เด็กมีความภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกที่ดีในครอบครัว ชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรีพบว่า ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการวางแผนตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม และด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.788 ($R = 0.788$) ซึ่งตัวแปรทั้งสี่ด้านรวมกันอธิบายความแปรปรวนของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 60.6 ($R^2 = 0.606$) สามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.906 + 0.441(X_4) + 0.272(X_1) + 0.183(X_3) + 0.133(X_2) \quad (R^2 = 0.606)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Zy} = 0.484(X_4) + 0.330(X_1) + 0.206(X_3) + 0.186(X_2) \quad (R^2 = 0.606)$$

อภิปรายผล

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีกระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่บุคคลร่วมกันดำเนินการ โดยอาศัยทรัพยากรและกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อให้การบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน โดยมีการวางแผน มีการจัดการองค์กร มีการสั่งการ และมีการปฏิบัติ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารงานมีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการภายในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องวางแผนกำหนดวิธีการดำเนินงาน มีการตรวจสอบ มีการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอน มีประสิทธิภาพ และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีความรอบรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงาน บริหารคน นอกจากนี้ยังต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย และความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ในองค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จและพัฒนางานองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยนำหลักการ PDCA กล่าวคือ มีการวางแผน มีการลงมือปฏิบัติ มีการตรวจสอบ และมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข เพื่อบริหารงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ ชนิกันต์ เจริญสูตร (2551) กล่าวว่า ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย “การวางแผน” อย่างรอบคอบ เพื่อ “ปฏิบัติ” อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึง “ตรวจสอบ” ผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพมากที่สุดก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่ หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน 2. ขั้นตอนการปฏิบัติ 3. ขั้นตอนการตรวจสอบ 4. ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2545, หน้า 11-13, อ้างถึงใน กฤษณะ ไกรสี, 2564, หน้า 49-50) ได้เสนอกระบวนการการบริหารการศึกษาของเดมมิง (Deming) สำหรับผู้บริหารและครูในยุคโลกาภิวัตน์ เกี่ยวกับวงจร PDCA เพื่อประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาศึกษาดังต่อไปนี้ คือ 1. การวางแผน (Plan) การดำเนินการใดๆ ต้องมีการวางแผน ครูต้องมีการวางแผนการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องมีการวางแผนการบริหารการศึกษา การวางแผนขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริหารระดับใด หากเป็นผู้บริหารระดับหน่วยบังคับบัญชาของโรงเรียนก็ต้องวางแผนพัฒนาการศึกษาในภาพรวมของหน่วยงาน หากเป็นผู้บริหารโรงเรียนก็ต้องวางแผนการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการวางแผน ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยละเอียดรอบคอบ เพื่อให้แผนที่วางไว้สมบูรณ์และดีที่สุด ถ้าการวางแผนดีมีประสิทธิภาพแล้วจะทำให้การดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2. การปฏิบัติ (DO) เมื่อวางแผนเสร็จแล้ว

ต้องนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ 3. ตรวจสอบ (Check) ในระหว่างการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อยู่ นั่น ต้องมีการตรวจสอบหรือประเมินควบคู่กันไป เพื่อวิเคราะห์ผลว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่หรือยังมีปัญหาข้อบกพร่องอย่างไร 4. การปรับปรุงแก้ไข (Action) เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรค ต้องวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือหากประสบผลสำเร็จก็วางแผนปรับปรุงให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น วงจร PDCA จึงเหมาะสมกับการนำมาพัฒนาองค์กรการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้องค์กรศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เทียบทันกับนานาประเทศ และทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีวิริยะความเพียรอุตสาหะ มีความบากบั่น ใจสู้ ไม่ท้อถอยเพื่อจะก้าวไปสู่การพัฒนา การปฏิบัติงานจะเกิดผลสำเร็จได้อย่างดีเยี่ยม จึงต้องนำเอาหลักอิทธิบาทมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่บริหารสถานศึกษา (พระจินตาคาต กลยาโณ (บุญม) , 2560, หน้า 98-100) สอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาณ) (2557, หน้า 89-91) ได้เปรียบเทียบการใช้หลักวงจรเดมมิงและหลักอิทธิบาทธรรมในการบริหาร การศึกษา แผน คือ กระบวนการพิจารณาการตัดสินใจล่วงหน้าในการวิเคราะห์ที่มีเหตุผลในเชิงระบบเข้าสู่ กระบวนการของการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น เป็นแนวคิดกลางๆ มีความยืดหยุ่นที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้ เหตุผลที่ต้องวางแผนเพื่อขจัดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการ ดำเนินงาน ปรับสภาพปัจจุบันให้เป็นสภาพที่พึงประสงค์ ลดระยะเวลาในการทำงาน และก่อให้เกิด สภาพแวดล้อมที่ต้องการ การกระทำ หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจเป็นการทำตามโครงสร้างที่รองรับ เพื่อให้บรรลุหรือสำเร็จตามแผนที่วางไว้ การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การประเมินขั้นตอนการ ดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ Act หมายถึง การนำผลการประเมินมา พัฒนาแผน อาจประกอบด้วยการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดียิ่งขึ้นไปอีก และต้องมีการปรับปรุงตามผลการประเมินเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ เปรียบได้กับการบริหารของหลักอิทธิบาท 4 ในทางพระพุทธศาสนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ 1. ฉันทะ มีความพอใจในการบริหารงาน ให้สำเร็จตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ 2. วิริยะ มีความวิริยะอุตสาหะขยันหมั่นเพียรในการ บริหารงานสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานของสถานศึกษา 3. จิตตะ ความเอาใจใส่ในการบริหาร สถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกขั้นตอนไม่ให้เกิดความผิดพลาดในงานที่ตนรับผิดชอบ 4. วิมังสา มีใจจดจ่ออยู่กับงานบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยการตรวจสอบข้อบกพร่องและมีการแก้ไข พัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า การบริหารงานศึกษาตามหลักของเดมมิงเป็นการทำตามหน้าที่หากจะ ให้มีประสิทธิภาพต้องมีความเต็มใจที่จะทำตามหลักของอิทธิบาทธรรมด้วย เพื่อจะประสบความสำเร็จในการ บริหารและพร้อมที่จะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต) (2551, หน้า 49) ได้กล่าวว่าอิทธิบาท 4 คือ คุณธรรมนำทางสู่ความสำเร็จที่ตนประสงค์ ต้องมี ความพึงพอใจ มีความเพียรมีสมาธิ จึงทำให้เกิดปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวุฒิกิจ บัวทอง (2552, หน้า 73-74) ศึกษาการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความ

คิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม 7 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม 7 มีความเห็นเกี่ยวกับการใช้อธิบาท 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิฑฐชัย ธรรมธโช (ถั่วเถื่อน) (2556, หน้า 156) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้อธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการศึกษายังพบว่า บุคลากรมีการใช้อธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิษา อาจอ่อนศรี (2564, หน้า 100-104) ศึกษาการบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม

จากสาเหตุดังกล่าว จึงอาจส่งผลให้การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1. เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม อยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี มีการเอาใจใส่ มีสมาธิจดจ่อในสิ่งที่ทำ โดยใช้หลักของอิทธิบาท กล่าวคือ ทำด้วยจิตใจที่จดจ่อ มีสมาธิ จิตใจไม่วอกแวก โดยใช้ปัญญาสังเกตและพิจารณาในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูกิตติญาณวิสุต (ธนา กิตติญาโณ) (2557, หน้า 89-91) ได้เปรียบเทียบการใช้หลักวงจรเดมมิ่งและหลักอิทธิบาทธรรม กล่าวคือ ด้านการตรวจสอบ (Check) หมั่นตรวจสอบข้อบกพร่องมิให้เกิดความผิดพลาดในงานที่บริหาร ผู้บริหารต้องมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงาน ประเมินผล และนำผลของงานมาวิเคราะห์ ตรวจสอบวัตถุประสงค์ รวบรวมข้อมูล กระบวนการทำงาน คุณภาพของงาน และตรงกับหลักอิทธิบาทธรรม ด้านจิตตะ คือ ความเอาใจใส่ในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกขั้นตอนไม่ให้เกิดความผิดพลาดในงานที่ตนบริหาร เป็นผู้ที่มีใจจดจ่ออยู่กับงาน การที่ผู้บริหารให้ความใส่ใจ และให้ความสำคัญในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถึงแม้จะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากมายแค่ไหน ก็ตาม โดยมีการประสานเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลและการใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ ภาณุจारी (2563, หน้า 542 - 543) ได้กล่าวว่า จิตตะ คือ ความคิด หมายถึง ความตั้งใจตรึตรึงในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาใจจดจ่อ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป จิตใจที่จดจ่อกับงานล้วนเกิดผลดีต่องานที่ทำ จิตตะเป็นธรรมะที่แสดงถึง สติ ความรอบคอบและความรับผิดชอบที่จะตามมา จิตตะจึงมีความสำคัญในการทำงานโดยไม่วอกแวกออกไปนอกกรอบนอกทาง ดังนั้นเมื่อผู้ทำงานมีทั้งฉันทะและวิริยะแล้ว จิตตะจะเป็นเสมือนรื้อของเส้นทางที่ไม่ให้ไขว่เขว ออกนอกทางสู่ความสำเร็จได้

2. ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม อยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบหาสาเหตุของสิ่งที่ทำ ด้วยความรอบคอบ เพื่อแก้ไขความผิดพลาด ปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้นเสมอ มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง การดำเนินงานตามผลการตรวจสอบให้เป็นไปตามเป้าหมาย นำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป และเพื่อการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2545, หน้า 11-13, อ้างถึงใน กฤษณะ ไกรสี, 2564, หน้า 49-50) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไข (Action) เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรค ต้องวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือหากประสบผลสำเร็จก็วางแผนปรับปรุงให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่เป็นมาตรฐานกลางของประเทศ เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จึงทำให้ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องดำเนินการด้านต่างๆให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้หลายมาตรา มาตรา 54 กำหนดว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสองกำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย มาตรา 258 ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา มาตรา 45 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการ และตอบสนองความต้องการของชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย 2-5 ขวบ ได้อย่างทั่วถึง เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 1-2) สอดคล้องกับคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (2562, หน้า 1-2) กล่าวว่า มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการ

ลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ ที่มีสุขภาพดี มีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ที่ ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย

1. เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ได้ประเมินผลการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนในด้านต่างๆ ในแต่ละช่วงวัย ตามเกณฑ์ของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.), 2562, หน้า 8-10) คือ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย หมายถึง ประเมินผลการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนในด้านต่างๆ ในแต่ละช่วงวัย ดังนี้ สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) ซึ่งประกอบด้วย เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย เด็กมีพัฒนาการสมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 ปี - อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ซึ่งประกอบด้วย เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี

2. เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ได้ประเมินผลตามเกณฑ์ของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.), 2562, หน้า 8-10) ดังนี้ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำขึ้น และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้ การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและการดูแลสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองที่ดี และการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของบูฟอร์ด (Buford, 1977, อ้างถึงใน อัมภากรณ์ สายสิงห์, 2559, หน้า 67-68) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอนระดับอนุบาล พบว่า 1. สภาพของเด็กก่อนวัยเรียนจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาโปรแกรมการเรียนอนุบาล 2. การเรียนการสอนในชั้นอนุบาลควรเน้นพัฒนาการทางอารมณ์ จิตวิทยาเด็ก และพัฒนาการทางร่างกายตามลำดับ 3. ควรมีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ผลจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่การที่ผู้ปกครองจะส่งเด็กเข้าในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและความคาดหวังที่จะเห็นบุตรหลานของตนได้รับการพัฒนาที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครอง

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร ทั้งสี่ด้าน คือ ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม (X_4) ด้านการวางแผนตามหลักอิทธิบาทธรรม (X_1) ด้านการตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม (X_3) และด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม (X_2) ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรมผู้บริหารมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ มีการพิจารณาใคร่ครวญข้อดี ข้อด้อย ในการปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

อิทธิพลของการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการวางแผนตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านการตรวจสอบตามหลักอิทธิบาทธรรม และด้านการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทธรรม มีความสำคัญต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด ดำเนินการติดตามการจัดทำแผนเพื่อทราบปัญหา และดำเนินการแก้ไข และรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลเพื่อจัดทำแผนงาน มีการปฏิบัติงานตามแผนงานกิจกรรมโครงการ ภายในระยะเวลาที่กำหนดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของกิจกรรมโครงการเป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปรับปรุงแก้ไขตามหลักอิทธิบาทธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ โดยการนำผลการดำเนินงานตามโครงการกิจกรรม ในปีที่ผ่านมา มาใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารงาน มีการคิดค้นแนวทางการปรับปรุงงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไม่ย่อท้อ มีการพิจารณาใคร่ครวญข้อดี ข้อด้อย ในการปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานครั้งต่อไป

2) จากผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเช่นปัจจัยการบริหารงาน ระเบียบและนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของครู/ผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในอนาคต
- 3) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น.
- _____. (2551). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.). (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง*. มหาสารคาม: การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีในการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2551). *ทำอย่างไรจึงเรียนเก่ง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2552). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2550). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์รวมเล่ม 3 ภาคครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จันทรเพ็ญ.
- สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2545). *การพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการPDCA*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี สฤณีวงศ์.
- สุวิทย์ ภาณุจारी. (2563). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิติธรรมการพิมพ์.
- พระจันทะคาด กลยาโณ (บลุม). (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระทิวชัย ธมมธโช (ถั่วเถื่อน). (2556). *การใช้อิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ศาสนาสาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาจุฑากร บัวทอง. (2552). *การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม 7*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
- สุนิษา อาจอ่อนศรี. (2564). *การบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการหลักอิทธิบาทธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- อัมภาภรณ์ สายสิงห์. (2559). ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กฤษณะ ไกรสี. (2564). การบริหารสถานศึกษา: ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ของชุมชน. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์, 9 (2), 47-53.
- จุฑารัตน์ ยะตะนัง. (2557). การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2 (2), 73-82.
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติญาณโณ). (2557). การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอิทธิบาทธรรม. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 1(2). 84-91.
- วิมลวรรณ ศิริ และผดุง พรหมมูล. (2561). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 14(3), 237.
- ชนิกานต์ เขียวสุตร. (2551). วงจร PDCA คือ อะไร?. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก http://eduserv.ku.ac.th/km/index.php?option=com_content&task=view&id=137&Itemid=68
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In *Reading in Fishbein*, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.